

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

Unitatea

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 50 Lei
Pe 6 luni . . . 26 Lei
Pe 3 luni . . . 14 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 3 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

O chestiune însemnată.

—șr.— Veacuri multe poporul nostru, în fosta Ungarie, a avut numai *sate și preoți*. Orașele cu comerțul, industria, bogățiile și confortul lor au fost posedate de alte neamuri. Satele cu agricultura și creșterea vitelor au fost ale Românilor, cari, până bine de curând, n'au avut pe nime consolatori, îndrumători și învățători decât pe preoții lui, cari s'au împărtășit din durerile și bucuriile fiilor lor spirituali, muncind alături de ei și nizuindu-se, după împrejurări, a-le fi pilde vrednice de urmat și în cultura pământului.

În sate și prin preoți s'a păstrat ceea ce constituie ființa noastră etnică: limba, datinele și sentimentul național. Cu câtă grațitudine se poartă un suflet cinstit față de memoria moșilor și strămoșilor, pentru că i-a păstrat clenodii prețioase și cât de atent e, să nu piardă drumul bun indicat de aceia. De aceasta n'ar trebui să-și uite fiii neamului nostru, dorind să aibă nu numai un trecut glorios, ci și un viitor fericit. Credem, că se comite crimă națională a fi nerecunoscători față de binefăcători și a urma proceduri, cari ne despoartă satele de preoți, ori prin cari ajungem la o *preoțime cerșitoare și cu o cultură redusă*. Fără o preoțime capabilă, harnică și respectată nu se va putea păstra ceea ce am moștenit, fiindcă fără o morală întemeiată pe credință nu poate trăi un popor. Va putea ști aceasta și ori care semidoct, dacă va citi istoria popoarelor prăbușite.

În legătură cu aceasta avem durerea, să spunem, că legislația noastră a comis o mare greșală, când n'a asigurat traiul cinstit pentru fiecare slujitor al altarelor din satele noastre și mai ales ne doare, când experimentăm, că organele statului prin o interpretare eronată a legii, iau, pe unele locuri, dela preoți și din puținul ce-l au.

Legislatorii țării noastre, în cadrele reformei agrare, care nu se face în tot anul, trebuiau să asigure fiecărui preot, prin crearea ori completarea de sesii parohiale, câte 32 jug. cad. pământ cultivabil și în apropierea comunei și, crezând în sporirea populației, în parohiile cu un număr de credincioși mai mare cu atâtea sute să fi asigurat o a doua porțiune canonică. Ce e drept, este dispoziție (art. 6. pr. 4. alin. 1.) pentru 32 jug. porțiune canonică acolo, unde se află, dar nu s'a prevăzut sistematizarea de noi posturi de preoți și nici aceea ca sesia parohială să se dea, direct ori prin schimb, în apropierea comunei, de unde preotul, reclamat de interesele multiple ale credincioșilor, își poate împlini mai ușor și mai economic slujba sa și unde, ducând o economie de model, fiecare credincios ar putea învăța.

Dispoziția legii agrare pentru completarea porțiunilor canonice și crearea acelor (art. 92.p. 12.), aproape în totalitatea cazurilor e iluzorie. Cei îndreptății a fi împărtășii din pământul expropriat (art. 92 p. 1—11) rar se vor ridica peste interesele lor particulare și să se mulțumească cu 2—3 brazde de loc mai

puțin, pentru a se crea și respective complecta porțiuni canonice spre binele-obștesc. În zilele trecute, trecând dealungul unei comune, mi-a arătat fratele preot stoguri în mai multe curți, în cari nu se pomenește să se fi cărat grâu înainte de 1920. M'am bucurat. Și mi-s'a înveselit inima și mai mult auzind, că fiecare împroprietar ar fi putut avea stogușorul mai mare cu câțiva snopi, dacă nu s'ar fi luat hotărîrea de a se complecta mai întâiu porțiunea canonică. Cazuri de felul acestuia însă sunt mai rare. Poporul, de regulă, cere tot și pe urma demagojiilor necinstite, chiar și ce este în detrimentul lui. Am fost prezent, de curând, la o pertractare în fața unei comisii județene pentru expropriere, care a anulat, cum se cădea, hotărîrea forului I., după care, la cererea poporului, s'a expropriat 4 jug. și câțiva stânjini avere școlară pe motivul, că în comună nu-i școală...

În Septembrie 1920 am fost invitat și eu, să-mi dau părerea referitor la Decretul-lege pentru reforma agrară, care avea să se pertracteze de corpurile legiuitoare în sesiunea ordinară, ce urma. În introducerea opiniunii mele spuneam următoarele: »Măncând din principiul, că legea și mai ales o lege, care prezintă o importanță atât de mare ca și cea din chestiune, trebuie să fie cât se poate mai clară, mai precisă și mai logică, cum și mai corespunzătoare necesităților reale, din cari a răsărit...» În forma aceasta ar fi scris ori cine a dorit sincer, ca reforma agrară să fie lipsită de confuzii și incoerențe. Durere însă, că în lege nu dăm pretutindenea de claritatea dorită.

În coloanele acestei gazete (nr. 21 a. c.) am arătat cât de greșit și păgubitor se interpretează art. 6. — a) p. 4. alin. 1. din legea pentru reforma agrară, expropriindu-se porțiunile canonice din filii, deși legea acolo nu distinge. E adevărat, că legea vorbește de »*pământurile cultivabile ale parohiilor...*», dar nimic despre parohie—matre și filie, aceasta numai în al. următor, unde e vorba despre averea bisericească, destinată pentru *trebuințele bisericesti*. Dacă legea adopta pentru noțiune expresiunea corectă din Decretul-lege primit în 12 August 1919 de Marele Sfat național, anume: »*în orice caz vor rămâne scutite pământurile cultivabile ale comunităților bisericesti, școlare*». (Dec.-l. art. 2. p. 2. lit. b) alin. 6), atunci n'ar fi neînțelegerile supărătoare de azi.

Să presupunem însă, ce nu se poate admite, că în art. 6. p. 4. al. 1. ar fi vorba numai despre parohii matre, atunci logic ar fi, ca la calcularea celor 32 jug. porțiune can. exceptată de sub expropriere să se socotească și porțiunile canonice din filii, considerându-se toate ca una, după cum se socotesc una moșiile aceluiaș proprietar aflătoare în mai multe comune (art. 22). Chiar și interpretarea aceasta ar fi mai în folosul bisericii decât ceea ce se dă.

Cetim în »Glasul Bucovinei«, nrul dela 13 August a. c., că și acolo e mare nemulțumirea pentru tratamentul bisericii și a școlii în le-

gătură cu executarea legii agrare. Dl. Ministru al agriculturii, informat asupra celor se petrec acolo, a declarat, »că nu voiește, ca legea să fie interpretată cu îngustime de inimă și ca preotul să fie cerșitorul satului«. Tot odată a promis, că va da ordin, ca sesiile să fie în apropierea comunelor și în locurile cele mai bune. Interesele mari ale neamului cer, ca aceasta să se întâmple și la noi.

De vreme ce tinerii, cari ar dori să se preoțească, ar putea pași și pe alte cariere, juridică, de medicină, de filozofie, ori ar putea fi cel puțin învățători cu plată bună, cu ferii de sărbători și cu feriile mari, ce nu le are un preot, să nu stângem dorul acelor după preoție prin proceduri păgubitoare, că va fi vai de țară, dacă vor rămâne satele fără preoți.

Obiceiuri păgâne. Mai anii trecuți venind un Englez în România și studiind mai de aproape viața poporului nostru, a aflat, că noi nici nu suntem atinși de spiritul religiunii creștine. Atâta destrăbălare, corupție, venalitate, sistem de bacșiș la noi, cum numai în Turcia nenorocitului Abdul Hamid dacă a mai fost. Și ni-se pare că Englezul a avut dreptate. Prea mult ies la iveală gunoaiile și drojdia societății noastre în aceste timpuri de involburare sufletească.

Mai nou cetim, cu durere, într'o anchetă a siarului »Universul« Nrul 180 din 12 August a. c. cum se înstrăinează sufletește tot mai mult frații noștri basarabeni de cei din vechiul regat. Basarabeni sunt ca și Rușii, precum se știe, suflete adânc religioase. Pe ei îi impresionează foarte dureros sudalmele, injurăturile, indiferentismul bisericesc în toată conduita morală a celor din vechiul regat. Ziarul »Universul« și citează câteva cazuri tipice, care au scandalizat mult pe frații basarabeni. Anume: Venind niște ministri ai noștri la Chișinău, au cercetat între altele și bisericile. Care nu le-a fost mirarea Moldovenilor de peste Prut văzând, că d-nii ministri și cei din suita lor intră în biserică cu pălăriile în cap și abia pe la mijlocul ei se descoperă. În biserică glumesc, râd, povestesc, ca și când ar fi într'un loc profan, ba unii au intrat chiar pe ușa împărătească în altar, pe unde nu intra nici Țarul, decât descins de sabie, ca semn, că puterea lui pământescă a lăsat-o la porțile altarului lui Dumnezeu.

Urmările triste s'au și văzut. Basarabeni le-au mai dat un epitet puțin ornant fraților din vechiul regat zicându-le: Iată păgânii! Mai dureros e faptul, că Basarabeni, pentru că să-și poată satisface mai neimpiedecați sentimentul religios, și să nu fie turburați de vecini nereverențioși din vechiul regat, nu mai cercetează bisericile românești, ci acelea în care se face slujbă rusească, deoarece acolo au liniștea cuvenită. Țeranii, cari se întorc în satele basarabene din armata română injură și ei, după obiceiul românesc, de se îngrozesc blajinii Moldoveni de peste Prut.

Correspondentul „Universului“ face un apel între cei din vechiul regat să revină la sentimente mai bune. Atâta nu ajunge! Trebuie luptat prin ligi și societăți bine organizate, cu puteri comune, în contra acestor demoni.

Aviz preoților noștri! (ig.)

Un comunicat lamentabil. Speriat, se vede, de revolta legitimă și atât de unanimă provocată de ieșirile nesocotite ale congresului învățătoresc dela Cluj împotriva bisericilor românești, biroul „Asociației învățătorilor ardeleni“ s'a simțit îndemnat să dea un comunicat, prin care cearcă să retușeze stângăcia unei atitudini, care va rămânea pentru totdeauna o pată pe aceia cari au pus-o la cale și un certificat de paupertate intelectuală pentru aceia cari au crezut că pot s'o susțină.

Pentru ca cetitorii noștri să fie bine orientați asupra întregii chestiuni, reproducem aici, cu titlu de document, și fără nici un alt comentariu, lamentabilul comunicat al biroului asociației învățătoresci.

Este următorul:

„În considerarea faptului că o seamă (!) din presă, dă articole referitoare la desbaterile congresului învățătorilor, cari articole nu reproduc fidel acele desbateri, ci sunt tioluite cu o fendință de a servi anumite interese de partide — Congresul învățătorilor în ședința din 9 August, în unanimitate a reprobat această procedură, insistând ca în viitor presa noastră să fie reprezentată prin oameni cu destulă înțelegere a problemelor, pe cari le discută Congresele învățătoresci și lipsiți de preocupări și interese de partid, pentru ca să redea cât se poate de fidel esența desbaterilor Congresului și astfel să nu se mai repeată cazuri, cari pot duce opinia publică în eroare, cum s'a întâmplat cu ocazia acestui congres, când o seamă (!) din presă arătat, că învățătorii în congres au atacat Biserica românească. Ceice au luat parte la acest congres își dau bine seama, că învățătorii nu au avut nici intențiunea și nu au atacat biserica, căci nu doresc să trăiască decât în bune raporturi și într'o armonică colaborare cu factorii bise-

ricești; ei au constatat numai neglijențele Bisericii pe teren școlar, iar aceasta au făcut-o și au avut dreptul să o facă — fiind ei cei mai competenți și aflându-ne în preajma reformei învățământului, care reformă nu poate fi alcătuită decât pe principiul statificării.

„De altfel dezideratele congresului vor fi publicate în scurt timp și ele vor lămurii pe deplin opinia publică de bună credință“.

Cât ne privește suntem pe deplin edificați și n'avem nevoie de nici o altă lămurire!

Societatea „Sfânta Unire“.

— Un comunicat —

Expirând cu ziua de 15 August c. terminul de semnare a acțiunilor la societatea de editură „Sfânta Unire“, rugăm pe toți cari au coale de subscriere să le trimită la adresa societății până la 1 Septembrie c., chiar și atunci dacă nu ar cuprinde nici o semnare.

După primirea acestor coale, și după ce vom fi orientați asupra rezultatului obținut, nu vom întârzia să convocăm adunarea generală de constituire.

Sumele încasate sunt a se trimite pe adresa prof. Dr. Augustin Tatar, cassierul comitetului.

Blaj 16 August 1922.

Comitetul de acțiune.

Revistă bisericească.

În ziua de 28 August, la Sântă-Mărie, I. Preasfințitul Mitropolit Vasile va începe o nouă vizitație canonică, în protopopiatul Alba-Iulia. În cursul acesteia se vor consacra bisericile din Bucurdea vinoasă (la 28 August) și cea din Chișfalău (la 3 Septembrie).

„Albina“ din București aduce informația, că la propunerea Preasfințitului Valeriu al Orăzii, sf. Scaun al Romei a numit pe p. Dr. Florian Stan, prepozitul capitular de acolo, de

episcop titular, și auxiliar, primul și unic în biserica noastră. Ni-se spune, că în curând se va face la nunțiată din București procesul informativ și astfel catedrala din Blaj va vedea în curând și atât de pe neașteptate o nouă hironomie arhierescă.

Comisiunea catehetică mitropolitand, s'a întrunit Miercurea trecută pentru a doua-ora, discutând problemele învățământului religios de toate gradele și luând importante hotărâri în chestiune. Asupra lor sperăm să putem reveni mai pe larg în numărul proxim.

În 15 August s'a ținut la Blaj obișnuitul consistor plenar, pentru a se face primiriile la teologie și în internatele de băieți și fete. La teologie s'au primit 11 clerici, iar la internate s'au completat toate locurile vacante. A bătut la ochi și este semnificativă afluența extraordinară dela aceste internate (cel de băieți a avut-bunăoară aproape 400 cereri la 150 locuri), așa că neapărat va trebui să se facă tot posibilul, pentruca ele să fie lărgite. Și sunt semne, că lucrul se va face.

Dumineca trecută a avut loc instalarea noului protopop al Brașovului, Mihail Hordărnău, săvârșită de p. canonic Dr. Victor Macaveju. Din prilejul acesta s'a inițiat o colectă în favorul bisericii noastre de acolo, care a dat un rezultat de aproape 5000 Lei.

După cum se anunță din Roma, prima enciclică a sfântului Părinte al Romei, așteptată de toată lumea cu mare încordare, va fi neapărat promulgată în cursul lunii August.

Excomunicarea pronunțată de Scaunul papal asupra uniunii clerului ceho-slovac „Jednota“, care a susținut dureroasa mișcare schismatică din această țară, și-a avut efectul său salutar. O hotărâre mai nouă a comitetului ei pronunță desființarea uniunii, cerând sfântului Părinte să absolve pe membrii ei de excomunicarea ce au încurs.

□ □ Foiața „Unirii“. □ □

Din ale Lunii.

— Câteva notițe interesante. —

În momentele, când și ceriul și mintea este senină, se vor fi întrebând mulți asupra acestui corp ceresc și asupra felului de a trăi pe acolo. Cu greu s'ar împăca sufletul gânditor, că numai Pământul nostru să aibă deosebitul privilegiu de a fi locuit. Din necunoștința condițiilor de viață în afară de sfera noastră, precum și din lipsa mijloacelor de a cunoaște și alte lumi, cei mai mulți renunță să deslege această problemă, lăsându-o în sarcina unor anumiți oameni, cari n'au alta de lucru.

Este prea adevărat, că omul este foarte curios și dornic de a cunoaște tot ce trece pe dinaintea ochilor săi naturali și sufletești. Dar, fiindcă forțele unui singur om sunt foarte marginite și viața pământească atât de scurtă, caută să-și aleagă un anumit domeniu al cosmosului pentru a-și câștiga și mai târziu a completa cunoștințele în acel domeniu. A aflat mijloace diferite, cari să-i întregescă neputința și cu ajutorul acestor mijloace, direct sau indirect, a ajuns de multeori la lucruri nebănuite.

Ochii liberi nu pot să răspundă întrebărilor noastre. Ochiul nearmat vede neegalități, caută să le dea un rost. Poporul le-a și dat înțelesul în felul propriu de a vedea formând

diferite legende ba și mituri în explicările lui. Spectroscopul însă, care caută felul luminei unui corp și luneta, încep a ne spune altceva. Cunoșcându-se unele fenomene studiate cu aceste aparate pe Pământ, asemănarea fenomenelor va da aceleași rezultate ori unde. E adevărat, că Galilei în 1610 și înainte de el Kepler spunea: *Do maculas esse maria, do lucidas esse terras*, adică locurile mai întunecate ar fi mări, iar cele mai strălucitoare uscat. Luneta lui Galilei a fost prima lunetă, care s'a îndreptat spre ceriu și fără indoială n'a fost cea mai perfectă. De asemenea Hevelius a dat și pe la 1647, când a tipărit prima hartă selegrafică adică a lunii, diferite numiri unor configurații, de pe suprafața Lunii; petelor mai întunecoase numiri de mări și lacuri, iar munților nume caracteristice pentru munții Pământului.

Cu timpul însă, perfecționându-se tot mai mult mijloacele de observație, s'a constatat, că mările nu sunt mări adevărate, sunt numai lacuri puțin mai adânci, iar uscatul este acoperit de munți relativ foarte înalți și de o natură cu totul deosebită de a munților noștri. Cu ochiarele cele mai puternice s'a studiat suprafața Lunii vizibilă de cei de pe pământ și s'a aflat, că urmă de apă sau de aer nu este, prin urmare nici fenomenele de vegetație sau viață organică nu pot să fie.

Lipsa totală, — adică imposibil de constatat — a vaporilor de apă sau a atmosferei compusă din gazele nitrogen, oxigen, hi-

drogen și helium face ca ocultățiunile de stele, ocultându-o, asounzându-o, face să fie foarte precise, adică raza de lumină venind dela stea să nu sufere nici un fel de abatere, ceea ce nu poate să aibă loc în cazul când Luna ar fi încunjurată de o oarecare atmosferă, fie ea și de 2000 ori mai rară ca a Pământului. Fenomenul refracției luminei pe Lună nu are loc.

Pe lângă această împrejurare se mai adaugă și aceea, că nici cu aparatele cele mai perfecte de azi nu s'a văzut nicicând nici un fel de nor, sau de ceață pe suprafața Lunii, care apare totdeauna în o claritate perfectă. Iar, analizându-se eventualele colori ce s'ar vedea, placa fotografică sensibilă pentru cele mai multe colori și față de acelea pe cari ochiul omenesc nu le poate vedea, ne spune de colorarea albă la perfecție pe vârfurile munților și marginea craterelor, și de colorare surie roșietică în părțile mai puțin luminoase. Puțină colorare verde se vede ici colo, dar aceea se atribuie reflexiunii unor metale de pe suprafață. Colorarea perfectă albă și împrejurarea, că lumina este aproape în întregime reflectată ca de pe o oglindă perfectă vrea să ne spună, că vârfurile sunt de cristal, care acolo s'a putut forma în condițiile cele mai prielnice. Nu există acolo vânt, furtuni, ploaie, schimbare de presiune care să provoace sfărâmarea stâncilor și formarea humei pământului productiv. Toată suprafața este ca din stâncă și pe unde ar fi acoperită cu praf acela nu este dus nici căiri de nici un curent de aer. Așa, că di-

Misiunea trimisă de sf. Scaun în Rusia a debarcat de curând la Odessa; ea are un rol curat caritativ și de binefacere. Bazele de operațiuni ale misiunii vor fi Rostoff, Ekaterinodor și Moscova.

Lourdes-ul Preasfintei Fecioare a primit anul acesta un număr extraordinar de peregrini, împiedecați, până bine de curând, din partea războiului, să aducă omagiul lor la picioarele Maicii Domnului. În legătură cu aceste peregrinaje se signalează mai multe vindecări miraculoase.

La Carloveș s'a ținut zilele acestea o *conferență a tuturor episcopilor ortodoxi din Jugoslavia*, unde s'a hotărât organizarea bisericii autonome ortodoxe din întreaga țară. Conferența s'a ocupat și de chestiunea căsătoriei a doua a preoților rămași văduvi, pronunțându-se asupra ei în mod favorabil.

În 30-1 August se va ținea la Craiova un *congres al cântăreților bisericești*. La ordinea zilei sunt toate chestiunile cari privesc această profesiune atât de apropiată de altarul bisericilor.

Guvernul Spaniei a notificat oficial Vaticanului, că *regele Alfons XIII la toamnă va merge la Roma spre a vedea pe Papa*.

Știri mărunte.

Personale. Miercurea trecută au sosit la Blaj pentru a participa la ședința comisiei catetice mitropolitane: dd. *Dr. Nicolae Brînău*, canonic și *Dr. G. Fireș* (dela Lugoj), *Dr. Alex. Ciplea* și *Gregorin Strâmbu* profesori (din eparhia Gherlei). Membrii eparhiei orădane și-au scuzat absența.

aceste puncte de vedere, pe Lună viața nu ar fi posibilă.

Dar ea nu este posibilă nici din un alt punct de vedere: diferența de temperatură este cu totul extraordinară. Dela o temperatură de + 25° (ba unele locuri și aproape de 50°) până la o temperatură — 25°, la care viața organică nu poate să fie în condițiile, în cari ea există pe suprafața Pământului. În timpul când Luna e în faza Lunei pline noi vedem întreaga față luminată de Soare, iar peste 14,8 zile vedem partea neluminată de Soare, când e Lună nouă. De altcum noi vedem la Lună aceeași față din partea cealaltă numai în anumite condițiuni se poate vedea câte ceva.

Fără îndoială după multe străduinți și multe decenii de muncă s'a ajuns să cunoaștem așa de bine satelitul nostru, care este și cel mai apropiat corp ceres de noi. El dă mult de lucru multora și cei slabi se tem de felul său de a se purta, fiind un corp cu mișcările cele mai complicate. Se și spune de cătră *Flammarion*, că dacă vrea ca cineva să nu poată trece examenul, îi da să trateze mișcările Lunei. Puține sunt cunoscute de publicul mare, dar cu atât mai puțin se cunosc cauzele, cari le produc. Cunoașterea cauzei unui fenomen este scopul cel mai înalt, fiindcă numai urmărind un fenomen în întregime se poate afirma cunoașterea relativă a lui.

Luna va mai da de lucru. Bine face. Dând de lucru, se vor risipi multe superstiții și încetul cu încetul înțelegerea va lua locul credințelor deșarte.

Sirius.

— Joia trecută a sosit la Blaj pe câteva ceasuri, pâr. *Iosif Lipski*, superiorul casei 1eșuților din Cernăuți.

Principesa Elisabeta, moștenitoarea tronului Greciei, s'a întors zilele acestea în țară, însoțită de augustul său soț. În frunte cu MM. LL., cari au fericirea de-a putea strânge la piept pe iubita lor fiică, scăpată dintr'o boală atât de cumplită, întreagă țara salută cu bucurie sosirea Alteței Sale, dorindu-i ca la umbra codrilor noștri și cu puterea miraculoasă a isvoarelor de munte să se tămăduiască pe deplin, pentru a se putea întoarce în noua sa patrie cu aceeași sănătate pe care a avut-o înainte.

Locale. Direcțiunile liceelor noastre de băeți și de fete ne anunță că pentru *începutul noului an școlar* s'au făcut următoarele dispoziții: 1—2 Septembrie examenele particulare și de diferență; 4—5 Septembrie: examene de corectură; 6 Septembrie examene de admitere pentru ceice urmează să fie înscriși în clasa I; 7—9 Septembrie înscrierile (cu precădere a celor cari și anul trecut au fost elevii liceelor noastre); 10 Septembrie deschiderea solemnă a anului școlar.

— D. I. Simionescu, profesor universitar la Iași, a vizitat Lună trecută orașul nostru, ținând pentru învățătorii cursiști o *frumoasă conferență* despre pământul țării românești. Aluziile politice, strecurate de altfel și în multe din minunatele sale foiletoane publicate în ziarul „Viitorul”, puteau să rămână.

Noua adunare dela Alba-Iulia. Președintele partidului național, d. Iuliu Maniu a luat toate măsurile pentru ca congresul dela Alba-Iulia să se poată ținea în timpul cel mai scurt. Ca și adunarea dela 1 Dec. 1918, această nouă adunare națională a Românilor de dincoace de Carpați se va ținea în prezența delegațiilor autorizate ai circumscripțiilor electorale și ai județelor. Emiterea acestor delegații e vorba să se facă încă în cursul acestei luni și astfel congresul va trebui să se țină cam pe la sfârșitul lui Septembrie ori începutul lui Octombrie. El va însemna desigur un mare pas înainte pe drumul crizei politice și chiar constituționale, în care ne zbatem de atâta vreme.

Congresul general al învățătorilor. Pe zilele de 4—7 Septembrie se anunță la București un congres al învățătorilor din întreagă România. În programul lui sunt obiecte ca: obligativitatea și gratuitatea învățământului primar; pregătirea și recrutarea corpului didactic; probleme pedagogice; școale normale; Casa școlilor ș. a. Se vor discuta apoi în cursul dezbaterilor și chestiunile referitoare la proiectele viitoarelor reforme școlare, de cari se ocupă ministerul instrucțiunii. — Vom avea deci în curând un nou congres învățătoresc, care, probabil, va crede și el că este dator să facă jocul guvernului în chestiuni pentru cari nu are nici o competență și astfel ne putem aștepta dela el la noi ieșiri împotriva bisericilor românești dela noi, cari nu înțeleg să renunțe la școlile lor.

La internatele din Blaj s'a urcat, prin hotărârea Consistorului plenar din 15 August, taxa de întreținere la suma de Lei 3500. Primiriile s'au făcut pe lângă această taxă urcată, având bineînțelele părinții dreptul de-a putea renunța la locurile primite între aceste condiții, deosebite de cele ale concursului. Cum însă internatele Blajului rămân totuși aproape cele mai ieftine, abia se va găsi cineva care s'o facă aceasta.

Pentru orfelinatul din Obreja. Superioritatea congregației surorilor din Obreja ne cere publicarea următorului apel: „Rugăm Veneratul Cler, librăriile și editorii de cărți religioase să binevoiască a trimite pe seama orfanilor casei cărți de rugăciune, de lectură pie și altele, cari ar putea fi citite de ei cu folos. Pe marimonioșii donatori li vom cuprinde în rugăciunile noastre. Cărțile sunt a se trimite pe adresa: Congregația de surori Obreja p. Mihalț (județul Alba de jos).”

Burse pentru țară și străinătate. Ministerul Instrucției publice Secretariatul General din Cluj publică concurs pentru 80 burse în străinătate și 100 burse pentru studenții din Țară. — Vechii bursieri vor prezenta acte justificative până la 1 Sept. iar noii bursieri tot până la acest dat vor înainta cererile însoțite de documentele necesare. Condițiile concursului se pot vedea în „Buletinul Oficial” al acestui directorat, care buletin se trimite tuturor școalelor.

Telefonul „Unirii”.

P. Lonea. Coalele de subscripție sunt a se trimite până la 1 Septembrie și tot ce va fi semnat pe ele, va fi neapărat bine semnat, chiar dacă s'ar fi făcut cu ceva după termenul de 15 August.

F. București. Suntem perfect de acord cu Dvoastră, că un aranjament de „importantă istorică” — cum îl numește „Albina”, ca acela al primului episcop titular să se facă într'un conciliu provincial, ori măcar într'o conferență episcopescă. Cum însă pâr. Stan dela Oradea a fost numit (cum spune aceeași „Albina”) numai „la intervenția Preasfântului Valeriu”, evident, că această numire nu are decât o importanță localnică și nu vrea să însemne mai mult, decât că între clericii eparhiei orădane, fostul pretonotar apostolic s'a învrednicit să fie ridicat cu încă un grad pestetotii ceialaltii. — Cât privește apoi surprizele ce ne vin din anumite părți, ea nu este prima și, bun e Dumnezeu, poate nici ultima.

P. Cluj. Pe cum vedeți am găsit loc și pentru scrisul Dvoastră și vă mulțumim de pe acum și pentru alte contribuții, cari pot să aibă pentru cititorii noștri același interes.

Aiton. Credem și noi, că este ceva la mijloc, dar fiți siguri, că dacă vom descoperi lucrul, vom ști să ne facem pe deplin datoria.

„KRISTÁLY” — Spălătorie chimică
CLUJ.

Văpsește și curăță

In Blaj e reprezentat prin

Traian Novac,
comerciant.

Lloyd 575 - 12 - 50

Coalele de subscripție
ale societății de editură
Sfânta Unire

sunt a se retrimite până la ::

1 Septembrie 1922.

Cum se vindecă Reumatismu
și Gutta

este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșură se trimite la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșură, prin o cartă postală adresată la
FARMACIA VOREL din Piatra-N.
Moldova

Ordinariatul Arhiepiscopesc — Blaj.

Nr. 3750— 1922.

Concurs la stipendii.

Prin aceasta publicăm concurs până în 30 Sept. 1922 inclusive la următoarele stipendii:

I. Din fundațiunea „Constantin Alutan“.

Un (1) stipendiu de 240 Lei, destinat pentru tineri români gr.-cat., elevi la licee, școli reale, comerciale, universitate, politehnică, agronomie, școala normală, etc.

Consăngenii fundatorului au preferință.

II. Din fundațiunea „Lazar Baldi“.

Un (1) stipendiu de 250 Lei, destinat pentru elevi la licee, români gr.-cat., din județul Clujului. Consăngenii fundatorului au preferință și dacă sunt din alte județe.

III. Din fundațiunea „Alexă Bidian“.

Din venitele acestei fundațiuni se vor împărți stipendii adecvate, tuturor nepoților din frați ai fundatorului și în locul al doilea băieților și fetițelor înrudiți cu fundatorul prin sânge până la al patrulea (IV) grad, născuți din căsătorie creștinească, fără considerare la natura studiilor, ce le urmează. — Nu vor fi eschiși dela stipendii miei aceia cari învață măiestrii.

IV. Din fundațiunea „Ioan Chirilă“.

Interesele disponibile ale fundațiunii acesteia pe anul 1921, preliminate în suma de 275 Lei, în senzul literilor fundamentale se vor împărți în părți egale între consăngenii fundatorului, cari studiază la vre-o școală. Consăngenitatea se consideră până la gradul al VIII-lea.

V. Din fundațiunea „Crișan—Boeriu“.

Un (1) stipendiu de 500 Lei, din fundațiunea familiară Crișan—Boeriu.

Indreptățiți la acest stipendiu sunt necondiționat și fără excepțiune copii, feciori și fete, din familiile Crișan și Boeriu din Abrud, și anume copii rămași după unchii repausați ai fundatorului: Alexandru Crișan, Ioan Crișan și Petru Boeriu și descendenții aceloră, până plinesc 30 de ani.

Stipendiul se va conferi celor mai eminenți și mai vrednici din familiile numite, cari vor studia, fie la gimnazii și la universitate, fie și la artele frumoase și tot felul de meserii; iar fetițele la școlile și institutele ecvivalente aceloră, ca școala civilă de fete, ori la altă școală de fete superioară, ori institut de instrucțiune pentru lucru de mână femeiesc, economie de casă, sau altă meserie, ori cvalificațiune potrivită femeilor.

Concurenții au să producă extras de botez din matricula bisericească, documente, prin cari să adeverească, că sunt dintre descendenții numiți de fundatorul și să dovedească și aceea, că unde studiază și respective cu care din ocupațiunile înșirate mai sus se cuprind.

VI. Din fundațiunea „Ioan Daniel—Dănuț de Fersig“.

Trei (3) stipendii de câte 300 Lei.

La aceste stipendii pot concurge studenți români gr.-cat. dela ori ce școală, sunt însă preferiți consăngenii fundatorului și numai în lipsă acestora se vor conferi altora.

VII. Din fundațiunea „Petru cav. Ioanette“.

Un (1) stipendiu de 300 Lei, destinat pentru tineri ascultători la medicină, tehnică, ori la științele reale superioare militare.

Un (1) stipendiu de 200 Lei — destinat pentru un tânăr, care va intra în școala de cadeți.

Două (2) stipendii de câte 150 Lei, destinate pentru tineri români, cari vor cerceta clasele liceale ori reale din patrie.

Stipendiile din această fundațiune le pot obține tineri, cari din ambii părinți sunt români de religiunea gr.-cat. ori gr.-ort. din munții apuse ai Ardealului, din comunele Cămpeni, Bistra, Certege, Săcătura, Albac, Scărișoara, Neagra, Vidra de sus, Vidra de jos, Ponorel și Sohodol — și cari vor dovedi totodată, că sunt născuți din părinți adevărați români.

Descendenții în linie directă din familia Ioanette, constatându-se de capabili și diligenți, vor primi stipendiul cu începutul clasei IV-a normale sau elementare și au preferință față de alții.

VIII. Din fundațiunea „Augustin Lăday“.

Stipendiile sunt destinate pentru tineri de naționalitate română și religiune gr.-cat., cu preferință de aceia, cari voiesc a pași pe cariera industrială, comercială, tehnică și agronomică, adevă s'au decis a face studii pe carierele acestea.

Stipendiile din această fundațiune fiind strâns atârănătoare dela veniteie anuale ale fundațiunii, cari sunt supuse la fluctuațiuni,—conferirea lor este legată de durata unui an școlastic.

Mărimea singuraticelor stipendii o va fixa Consistorul la timpul său.

IX. Din fundațiunea „Alexandru Micu“.

Un (1) stipendiu de 250 Lei, destinat pentru elevi sau eleve ale școlilor medii, comerciale, sau ale școlilor superioare de fete.

Consăngenii au preferință.

X. Din fundațiunea prepozitului „Ioan M. Moldovanu“.

a) Un (1) stipendiu de 1000 Lei, pentru un student la studii academice și

b) Două (2) stipendii de câte 500 Lei, pentru studenți la școlile secundare de ori ce natură din Blaj.

La stipendiile acestea pot concurge fii de ai arhidiecezei gr.-cat de Alba-Iulia și Făgăraș; preferiți vor fi însă consăngenii fundatorului.

XI. Din fundațiunea „Partenie Moldovan“.

Un (1) stipendiu de 100 Lei, destinat pentru tineri români gr.-cat. dela orice școală, consăngenii cu fundatorul.

XII. Din fund. „Constantin Pappalvi“.

Un (1) stipendiu de 120 Lei, destinat pentru elevi dela ori ce școală. Preferință au consăngenii fundatorului, în locul prim cei născuți în Popfalău.

XIII. Din fund. „Dionisii de Simon“.

Un (1) stipendiu de 500 Lei, destinat pentru tineri, cari după absolvarea alor cel puțin 6 clase medii, vor studia agronomia. Preferință au rudeniile fundatorului.

XIV. Din fund. „Alexandru Șt. Șuluțiu“.

Un (1) stipendiu de 800 Lei, destinat pentru tineri, cari studiază drepturile sau medicina

Două (2) stipendii de câte 600 Lei, și

Două (2) stipendii de câte 500 Lei, destinate pentru tineri, cari studiază la vre-un in-

stitut: drepturile, tehnica, metalurgica, pedagogia, ori științele reale.

Două (2) stipendii de câte 300 Lei, destinate pentru studenți la licee în clasele superioare.

Două (2) stipendii: unul de 210 Lei, altul de 200 Lei, destinate pentru studenți la licee în clasele inferioare.

Dintre concurenți vor fi preferiți aceia cari vor dovedi, că sunt consăngenii cu fundatorul.

XV. Din fundațiunea „Iosif Tarța“.

Un (1) stipendiu de 70 Lei.

Consăngenii fundatorului, nepoții respective descendenții fraților și surorilor carnali ai dânsului, au preferință. Dacă nu se vor afla între concurenți neamuri de ale fundatorului vor fi luați în seamă și alți tineri.

XVI. Din fundațiunea „Vancea Cassa arhidiecezană“.

Un (1) stipendiu de 240 Lei, destinat pentru elevi dela preparandia gr.-cat. din Blaj și eventual și la altă preparandie gr.-cat.

La dobândirea stipendiului din această fundațiune au preferință rudeniile fundatorului, chiar și dacă ar fi născuți afară de arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș; dela străini însă să cere să fie fii ai acestei arhidieceze.

XVII. Din fundațiunea „George Vișa“.

Un (1) stipendiu de 300 Lei, destinat pentru studii superioare (academice). Consăngenii au preferință.

XVIII. Din fundațiunea „Ioan Moldovan din Uifaldu“.

Un (1) stipendiu de 200 Lei, destinat pentru elevi din clasele primare, liceale și academice.

Consăngenii au preferință.

XIX. Din fundațiunea „Ioan Bob“.

Un (1) stipendiu de 120 Lei.

XX. Din fundațiunea „Petru Maior“.

Un (1) stipendiu de 60 Lei.

XXI. Din fund. „Dr. Simion Romontsai“.

Un (1) stipendiu de 630 Lei, și altul de 604 Lei, destinate pentru studenți la universitate, la politehnică, la academia de pictură, precum și la academia montană și la cea comercială.

Două (2) stipendii de câte 200 Lei și unul de 150 Lei, destinate pentru elevi la licee.

La stipendiile din această fundațiune sunt preferiți cei nobili de origine.

* * *

Concurenții la toate fundațiunile înșirate au să alătore la suplicele lor scrise și subscrise cu mâna proprie în limba română: testimoniu școlastic în copie autentică, *carte de botez, iar nu carte de naștere dela matriculantul civil, sub rizicul de-a nu căpăta stipendiu*, atestat de paupertate, atestat medical, și pentru dovedirea consăngenității cu fundatorul, au să alătore atestat dela respectivul oficiu parohial, care să cuprindă tabela genealogică exact dedusă. Sunt datori mai departe să numească expres institutul, la care vor studia în anul școlar 1922/23, și să determine apriat suma și soiul stipendiului pentru care suplică. Petițiile cari nu vor corespunde cerințelor aci înșirate, precum și cele intrate după termin, nu vor fi luate în considerare.

Blaj din ședința consistorială ținută în 15 August 1922.

(15) 1-3